

ประโยค ป.ธ. ๓
 แปล มครเป็นไทย
 สอบ วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๗

แปล โดยพยัญชนะ

๑. เถโร รมโธ ปุโรโต วิสาขํ ปกโกสาเปตฺวา ตํ อธิกรณํ ปฏิจฺญาเปสิ ฯ
 สา สาณิปปาการิ ปริกฺขิปปาเปตฺวา อนฺโตสาณิยิ ตสฺสา หตฺตปาหนาภิกฺขุทฺร-
 ปริโยसानานิ โอลิเกตฺวา มาสทิวเส มาเนตฺวา คิหิภาเว อิมาย กพฺโกล ทฺโรติ
 ฌตฺวา เถรสฺส ตมตฺถํ อาโรเจสิ ฯ อตฺสสา เถโร ปริสมชฺเณ ปริสฺสุทฺธภาวํ
 ปติจฺญาเปสิ ฯ สา อปฺเรน สมเยน ปทุมุตฺตรพฺพุทฺธปาทมฺมุเล ปติจฺจิตฺตปฺปตฺถนํ
 มหानุภาวํ ปุตฺตํ วิชายิ ฯ

อเถกทิวสํ ราชา ภิกฺขุณีอุปฺสฺสยสมิเป กจฺจนฺโต ทารกสทฺทํ สุตฺวา
 ก็ อิทฺนติ ปุจฺจิตฺวา เทว เอตฺสสา ภิกฺขุณิยา ปุตฺโต ชาโต ตสฺเสส สทฺโทธิ
 วุตฺเต ตํ กุมาริ อตฺตโน ฆริ เนตฺวา ชาตินํ อทาสิ ฯ นามกฺคหณทิวเส จสฺส
 กสฺสโปติ นามิ กตฺวา กุมารปฺริหาเรน วฑฺฒิตตฺตฺตา กุมารกสฺสโปติ
 สลฺยชานิสฺสุ ฯ โส ราชานํ อุปฺสงฺกมิตฺวา เทว มํ นิมนฺมาตาปิติโกติ วทฺนติ
 มาตฺริ เม อจฺภิขฺเถติ ปุจฺจิตฺวา รณฺญา ชาติโย ทสฺเสตฺวา อีมา เต มาตโรติ
 วุตฺเต น เอตฺตกา มม มาตโร เอกาย เม มาตรา ภวิตพฺพํ ตํ เม อจฺภิขฺเถติ
 อหา ฯ ราชา น สกฺกา อิมิ วณฺเจตฺนติ จินฺเตตฺวา ตาต ตว มาตา ภิกฺขุณี
 ตฺวํ มยา ภิกฺขุณีอุปฺสฺสยา อานีโตติ ฯ โส ตาวตเกเนว สมุปฺปนฺนสํเวโค
 หุตฺวา ตาต ปพฺพาเชถ มนฺติ อหา ฯ ราชา สาธู ตาตาคิ ตํ มหฺนฺเตน
 สกฺกาเรน สตฺถุ สนฺติเก ปพฺพาเชสิ ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. ตสฺส ปน นิกฺขนฺตทิวสโต ปฏฺฐาย ทฺวาทส วสฺसानิ มาตุ
 ภิกฺขุณฺเีย อภฺขิหิ อสฺสุณิ ปวตฺตยฺหิสุ ฯ สา ปุตฺตวิโยคทุกฺขจิตฺตา อสฺสุตฺตินฺเตเนว
 มฺเชน ภิกฺขาย จรฺมานา อนฺตรวិถิยฺ เถรํ ทิสฺวา ว ปุตฺต ปุตฺตตฺตาติ วิรวนฺตี
 ตํ คณฺหิตุํ อุปราวมาณา ปวตฺตติควา ปติ ฯ สา ถเนหิ ชีรํ มฺญจนฺเตหิ
 อญฺฺจหิตฺวา อลฺลจิวรา คนฺควา เถรํ คณฺหิ ฯ โส จินฺเตสิ สจายํ มม สนฺติกา
 มรฺุรฺวจันฺนํ ลภิสฺสตี วิณฺสฺสิสฺสตี อทฺทเมว กควา อิมาย สทฺธิ สลฺลปีสฺสามิตี ฯ
 อถ นํ อาท กิ กโรนฺตี วิจรฺสิ สิเนหฺมตฺตปี ฉินฺหิตุํ น สกฺโกสิตี ฯ
 สา อโห กภฺขพา เถรสฺส ถภาติ จินฺเตควา กิ วเทสิ ตาตฺตาติ วควา ปฺนปี
 ตเถว วุตฺตา จินฺเตสิ อหํ อิมสฺส การณา ทฺวาทส วสฺसानิ อสฺสุณิ นิวาเรตุํ
 น สกฺโกมิ อยํ ปน เม อทฺทหฺทโย กิ เม อิมินาติ ปุตฺตสิเนหํ ฉินฺหิตฺวา
 ตํทิวสเมว อรหฺตตํ ปาปฺณิ ฯ

อปเรณ สมเยน รมฺมสภายํ กถํ สมฺภูจฺจาเปสฺสุ อาวุโส เทวทตฺเตน
 เอวํ อุปนิสฺสยสมฺปนฺโน กุมารกสฺสโป จ เถรึ จ นาสิตา สตฺถา ปน เตสํ
 ปติฏฺฐา ชาโต อโห พุทฺธา นาม โลกานุกมฺปกฺภาติ ฯ

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓

แปล มครเป็นไทยแปล โดยพยัญชนะ

๑. อ.พระเถระ ยังบุคคลให้เรียกมาแล้ว ซึ่งนางวิสาขา ยังนางวิสาขานั้น ให้สอบสวนแล้วซึ่งอริกรรม ข้างพระพักตร์ ของพระราชา ฯ อ.นางวิสาขานั้น ยังบุคคลให้ล้อมแล้ว ซึ่งกำแพงคือม่าน ตรวจดูแล้ว ซึ่งมีมือและเท้าและสะดือและที่สะดือรอบแห่งท้อง ท. ของนางภิกษุณีสาวนั้น ในภายในแห่งม่านนับแล้ว ซึ่งเดือนและวัน ท. รู้แล้วว่า อ.สัตว์ผู้เกิดแล้วในครรภ์ อันนางภิกษุณีสาวนี้ ได้แล้ว ในความเป็นแห่งคลุหัสถ์ ดังนี้ บอกแจ้งแล้ว ซึ่งเนื้อความนั้นแก่พระเถระ ฯ ครั้งนั้น อ.พระเถระ ยังความที่แห่งนางภิกษุณีสาวนั้นเป็นผู้หมดจครอบแล้ว ให้ตั้งอยู่เฉพาะแล้ว ในท่ามกลางแห่งบริษัท ฯ โดยสมัยอื่นอีก อ.นางภิกษุณีสาวนั้น คลอดแล้ว ซึ่งบุตร ผู้มีอายุภาพใหญ่ ผู้มีความปรารถนาอันตั้งไว้เฉพาะแล้ว ณ ที่ใกล้แห่งพระบาทของพระพุทธเจ้าพระนามว่าปทุมุตตระ ฯ

ครั้งนั้น ในวันหนึ่ง อ.พระราชา เสด็จไปอยู่ ณ ที่ใกล้แห่งที่เป็นที่เข้าไปอาศัยแห่งนางภิกษุณี ทรงสดับแล้ว ซึ่งเสียงแห่งทารก ตรัสถามแล้วว่า อ.เสียงนี้ อะไร ดังนี้ ครั้นเมื่อคำว่า ข้าแต่พระองค์ผู้สมมติเทพ อ.บุตร ของนางภิกษุณี นั้น เกิดแล้ว อ.เสียงนั้น เป็นเสียง ของบุตร ของนางภิกษุณีนั้น ย่อมเป็นดังนี้ อันราชบุรุษ กราบทูลแล้ว ทรงนำไปแล้ว ซึ่งกุมารนั้น สู้วัง ของพระองค์ได้พระราชทานแล้ว แก่หญิงแม่นม ท. ฯ ก็ ในวันเป็นที่ถือเอาซึ่งชื่อ อ.ชน ท. กระทำแล้ว ซึ่งคำว่า อ.กัสสปะ ดังนี้ ให้เป็นชื่อ ของกุมารนั้น รู้พร้อมแล้วว่า อ.กุมารกัสสปะ ดังนี้ เพราะความที่แห่งกุมารนั้นเป็นผู้เติบโตแล้ว ด้วยวัตถุเป็นเครื่องบริหารแห่งพระกุมาร ฯ อ.พระกุมารนั้น เข้าไปเฝ้าแล้ว ซึ่งพระราชา ทูลถามแล้วว่า ข้าแต่พระองค์ผู้สมมติเทพ อ.เด็ก ท. ย่อมกล่าวว่า อ.เด็กผู้มีมารดาและบิดาออกแล้ว ดังนี้ กะหม่อมฉัน อ.พระองค์ ของจงตรัสบอกซึ่งมารดา แก่หม่อมฉัน ดังนี้ ครั้นเมื่อพระดำรัสว่า อ.หญิง ท. เหล่านี้ เป็นมารดา

ของเจ้า ย่อมเป็น ดังนี้ อันพระราชา ทรงแสดงแล้ว ซึ่งหญิงแม่นม ท. ตรัสแล้ว กราบทูลแล้วว่า อ.หญิง ท. ผู้มีประมาณเท่านี้ เป็นมารดา ของหม่อมฉัน ย่อมเป็น หามิได้ อันหญิงคนเดียว พึงเป็นมารดา ของหม่อมฉัน พึงเป็น อ.พระองค์ ของจงตรัสบอก ซึ่งมารดานั้น แก่หม่อมฉัน ดังนี้ ฯ อ.พระราชา ทรงดำริแล้วว่า อันเรา ไม่อาจ เพื่ออันลวง ซึ่งพระกุมารนี้ ดังนี้ ตรัสแล้วว่า คุณก่อนพ่อ อ.มารดา ของเจ้า เป็นนางภิกษุณี ย่อมเป็น อ.เจ้า อันเรานำมาแล้ว จากที่เป็นที่เข้าไปอาศัยแห่งนางภิกษุณี ดังนี้ ฯ อ.พระกุมารนั้น เป็นผู้มีความ สันเวทอันเกิดขึ้นพร้อมแล้ว ด้วยเหตุอันมีประมาณเพียงนั้นนั่นเทียว เป็น กราบทูลแล้วว่า ข้าแต่เสด็จพ่อ อ.พระองค์ ของทรงยังหม่อมฉัน ให้บวช ดังนี้ ฯ อ.พระราชา ทรงรับพร้อมเฉพาะแล้วว่า คุณก่อนพ่อ อ.ศิละ ดังนี้ ทรงยัง พระกุมารนั้น ให้บวชแล้ว ในสำนักของพระศาสดา ด้วยสักการะ อันใหญ่ ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. ก็ตั้งแต่วันที่พระเถระนั้นออกไปแล้ว น้ำตาไหลออกจากนัยน์ตา ทั้ง ๒ ของนางภิกษุณีผู้เป็นมารดาตลอดระยะเวลา ๑๒ ปี ฯ นางมีทุกข์ เพราะพลัดพรากจากบุตร มีหน้าซุ่มไปด้วยน้ำตาทีเดียว เทียวไปเพื่อศึกษา พอเห็นพระเถระในระหว่างถนนเท่านั้น จึงร้องว่า ลูก ลูก ดังนี้ วิ่งเข้าไปเพื่อจะ จับพระเถระนั้น ชวนเซล้มลงแล้ว ฯ นางมีถันหลังน้ำนมอยู่จึงลุกขึ้น มีจิวร เปียกซุ่มไปแล้วจับพระเถระ ฯ พระเถระนั้นคิดว่า ถ้ามารดานี้ จักได้ถ้อยคำอัน ไพเราะจากสำนักของเราไซ้ นางจักพินาศ เราจักเจรจากับมารดานี้ ทำให้ แจ็งกระด้างทีเดียวดังนี้ ฯ ที่นั้น พระเถระกล่าวกะนางภิกษุณีผู้เป็นมารดานั้น ว่า ท่านเทียวทำอะไรอยู่ จึงไม่สามารถเพื่อตัดแม่เพียงความรักได้เลยหรือ ดังนี้ ฯ นางคิดว่า น่าอนาถ ถ้อยคำของพระเถระหยาบกระด้าง ดังนี้ จึงกล่าวว่า ลูก ลูกพูดอะไร ดังนี้ แม่พระเถระก็พูดเหมือนอย่างนั้นนั่นแหละอีก จึงคิดว่า เราไม่สามารถถลันน้ำตาไว้ได้ ตลอดระยะเวลา ๑๒ ปี เพราะเหตุแห่งบุตรนี้แต่ บุตรของเรานี้มีหัวใจแจ็งกระด้างจะมีประโยชน์อะไรแก่เราด้วยบุตรนี้ ดังนี้ จึงตัดความเสนาหาในบุตร บรรลุพระอรหัตในวันนั้นนั่นเอง ฯ

สมัยต่อมา ภิกษุทั้งหลายพากันสนทนาในโรงธรรมว่า ท่านผู้มีอายุ
ทั้งหลาย พระกุมารกัสสะปะและพระเถรี ผู้สมบุรณ์ด้วยอุปนิสัยอย่างนี้
ถูกพระเวททัตตีให้พินาศแล้ว ส่วนพระศาสดา เกิดเป็นที่พึงของท่านทั้ง ๒ นั้น
นำอัสจรรยัจฉริงหนอ ธรรมดาพระพุทธรเจ้าทั้งหลาย ย่อมเป็นผู้อนุเคราะห์
ชาวโลก ดังนี้ ฯ